

**СПРАВА «СІРЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SIRENKO AND OTHERS v. UKRAINE)**

(заяви № 22964/11, № 50441/13 та № 57993/13)

Стислий виклад рішення від 24 жовтня 2019 року

Проти заявників було порушено кримінальні справи та застосовано до них запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Національні суди неодноразово продовжували строк тримання заявників під вартою з аналогічних підстав. Згодом запобіжні заходи щодо заявником за заявами № 22964/11 та № 50441/13 було змінено на домашній арешт та підписку про невиїзд, а заявника за заявою № 57993/13 було визнано винним у вчиненні злочину та обрано покарання у вигляді позбавлення волі строком на сім років.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник за заявою № 22964/11 скаржився за статтею 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на незаконне затримання та тримання його під вартою, нерозумну тривалість тримання його під вартою під час досудового слідства і неможливість належним чином оскаржити його та отримати відшкодування за ці порушення. Заявник за заявою № 50441/13 скаржився за статтями 5 та 13 Конвенції на незаконність і тривалість тримання його під вартою, а також відсутність обґрунтування у рішеннях національних судів щодо продовження строку тримання його під вартою. Заявник за заявою № 57993/13 скаржився за статтею 5 Конвенції на незаконність і необґрунтованість тримання його під вартою, відсутність ефективного судового перегляду законності тримання його під вартою та неможливість отримати відшкодування за ці порушення. Заявники також висували інші скарги за положеннями Конвенції.

Розглянувши скарги заявників та посилаючись на свою попередню практику у справах щодо України, Європейський суд дійшов висновку, що ненаведення органами судової влади обґрунтування у рішеннях про продовження строку тримання заявників під вартою було несумісним з принципом захисту від свавілля. Крім того, щодо скарг заявника у заяві № 50441/13 Європейський суд зазначив, що вже розглядав аналогічні ситуації у низці справ проти України, в яких позбавлення заявників їхньої свободи без дозволу суду порушувало національне законодавство. З огляду на зазначене Європейський суд констатував порушення пункту 1 статті 5 Конвенції.

Також Європейський суд зауважив, що не оцінивши конкретні факти або не розглянувши можливість застосування інших запобіжних заходів, як альтернативу триманню під вартою, та по суті постійно посилаючись на тяжкість відповідних обвинувачень, державні органи влади продовжували строк тримання заявників під вартою під час судового розгляду на підставах, які не можуть вважатися «достатніми» та «відповідними», щоб виправдати тривалість такого тримання під вартою. Європейський суд констатував порушення пункту 3 статті 5 Конвенції.

Щодо решти скарг заявників Європейський суд вказав, що з огляду на факти справи, доводи сторін і свої висновки за статтею 5 Конвенції основні юридичні питання, порушені у цій справі, вже були розглянуті та що немає необхідності у винесенні окремого рішення щодо прийнятності та суті цих скарг.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує об'єднати заяви;*

2. *Оголошує* прийнятними скарги першого заявника, пана Дмитра Михайловича Сіренка, за пунктами 1 і 3 статті 5 Конвенції на незаконність його затримання 24 березня 2009 року та свавільність тримання його під вартою з 24 травня до 04 червня 2009 року, з 10 до 29 березня 2010 року та з 22 лютого до 19 липня 2011 року, а також на необґрунтованість тримання його під вартою;

3. *Оголошує* прийнятними скарги другого заявника, пана Святослава Юрійовича Ципіна, за пунктами 1 і 3 статті 5 Конвенції на свавільність тримання його під вартою з 27 грудня 2012 року до 12 лютого 2013 року, а також необґрунтованість тримання його під вартою;

4. *Оголошує* прийнятними скарги третього заявника, пана Сергія Андрійовича Гнатенка, за пунктами 1 і 3 статті 5 Конвенції на свавільність тримання його під вартою з 01 грудня 2012 року до 14 березня 2013 року та з 31 травня до 04 липня 2013 року, а також необґрунтованість тримання його під вартою;

5. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції щодо всіх заявників;

6. *Постановляє*, що було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції щодо всіх заявників;

7. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати питання прийнятності та суті скарг першого заявника за пунктом 1 статті 5 Конвенції щодо продовження строку його затримання у порушення вимог Конвенції; скарг заявників за пунктом 4 статті 5 Конвенції щодо неналежного розгляду судами першої інстанції їхніх клопотань про звільнення з-під варти; та скарг першого і третього заявників за пунктом 5 статті 5 Конвенції на відсутність у них юридично забезпеченого права на відшкодування за свавільне тримання їх під вартою;

8. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 6 000 (шість тисяч) євро кожному заявнику та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 150 (сто п'ятдесят) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись другому заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути сплачені на банківський рахунок представника другого заявника, пана Т. Калмикова;

(iii) 1 000 (одна тисяча) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватись третьому заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути сплачені на банківський рахунок представника третього заявника, пана М. Тарахкала;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

9. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».